Konserveringsrapport
Rödene 1:1

Rödene 1:1 efter åtgärd. Foto Anders Axengren maj 2025

Göteborg 2025-06-08

Uppdragsgivare

Projektledare Evin Sundqvist

Trafikverket, projektledare Riktade miljöåtgärder

evin.sundquist@trafikverket.se

Byggledare Rasmus Hurtig

Trafikverket, Byggledare Riktade miljöåtgärder

Rasmus.hurtig@trafikverket.se

På uppdrag av Evin Sundqvist på Trafikverket har; Stenkonservering Nils Klahr, konserverat Milstolpe Rödene 1:1 och Axengrens Mark& Natursten AB, har kallmurat ett nytt postament.

Utförare:

Nils Klahr, Stenkonservator - Stenkonservering Nils Klahr.

Anders Axengren, Kallmurare – Axengrens Mark & Natursten AB

Sara Liljeäng, Platschef Terranor AB Alingsås

Konserveringsrapporten är sammanställd av Nils Klahr med tillägg kring kallmurning av postament, författat av Anders Axengren.

Konserveringsrapport

Föremål

Milstolpe

Material, Kalksten

Mått: Höjd 0,85m Bredd 0,35m x tjocklek 0,1m.

Befintligt skick

Stolpen stod ostadigt i ett instabilt helt kollapsat postament. Kraftig biologisk påväxt. Några mindre lösa fragment. Några äldre större materialbortfall.

Åtgärder milstolpe

Lösa fragment limmas tillbaka innan stenen tvättas med vatten och mjuka borstar. Materialbortfall lagas med stenlagningsbruk pigmenterat till en med stenen matchande kulör. Texten fylls i med svart linoljefärg.

Använda material

Stenlim- 2-komponents syntetiskt lim från stenteknik HB

Stenlagningsbruk – St Asterier/ Målarkalk AB

Svart linoljefärg, Ottossons färgmakeri

Postament

Mått: Enligt Fornsök ca: 1,5m x 1,5m. Höjd 0,6m.

Enligt Fornsöks inventering från 1962 var postamentet tidigare flyttat eftersom ”gamla vägen var borttagen” Redan då var postamentet i dåligt skick.

Åtgärder

Milstolpen står idag inne på fastigheten KAMPETÅ 15:1, cirka 45 meter från väg 1890 i Alingsås kommun. Milstolpe och postament ska flyttas cirka 40 meter så att det står cirka fem meter från vägbanan.

Nedan följer en beskrivning av återuppbyggnaden av postamentet författat av Kallmurare Anders Axengren.

Beskrivning, dokumentation och återuppbyggnad av milsten med postament.

RAÄ-nummer L1960:189.

KM 10018, Rödene 1:1.

Vi började med att trimma gräs på den nya anvisade platsen utmed väg 1890 för flytt av milstolpe med postament.

Sedan sorterade vi ur de mindre stenarna från postamentet för hand, borstade och rengjorde dem från mossa/påväxter och jord. Sedan frilade vi milstolpen tillsammans med stenkonservator Nils Klahr. Kopplade lyftanordningen, lyfte ur stolpen och säkrade den liggande på ett plant underlag.

Lyfte även bort de större stenarna ur postamentet för hand, borstades och rengjordes från mossa/påväxter och jord. Vi flyttade dessa stenar med grävmaskin till den nya platsen.

Därefter mätte vi in postamentets nya plats vid väg 1890. Satte upp profiler och snören på 1,3 x 1,3 m i 90 graders hörn. Sprayade en grävyta på 2,3 x 2,3 m och satte ut postamentets höjd på vägräcket.

Grävde sedan ur och ner till schaktbotten, ca:1 m mot väg och 0,45 m mot dike, vi sparade uppgrävda grästorvor.

Jämnade av schaktbotten med 10-15 cm 0-32 bärlager och markvibrerade.

Lade en geoduk klass 4 som extra förstärkning på bärlagerytan. Sedan lade vi ytterligare en geoduk klass 4 ovanpå på den första geoduken och upp på sidorna samt lite på ytan utanför. Efter det jämnade vi av med totalt 30-40 cm makadam i två omgångar. Makadambädden är i våg och komprimerad i två omgångar.

Sedan sprayade vi startytan på makadambädden efter uppsatta snören.

Därefter satte vi första skiftet med byggstenar varav en var befintlig grundsten som kilades fast på in- och utsida samt förstärkt med extra skärv, fogade och jämnade av med makadam. Lade sedan stengolv i övre etage, fogat och jämnat av med makadam, markvibrerade.

Skift 2-6 använde vi byggstenar och befintliga stenar som sattes i förband, både i sidled och djupled samt kilades både på in- och utsida

postament, som förstärks ytterligare med skärv och stenar samt jämnades av med makadam, handkomprimerades.

Lade ytterligare ett lager med stenar i övre etage, jämnade av med makadam och markvibrerade.

Återplacerade sparade grästorvor i slänten bakom postamentet som mothåll/stöd och lade ett stengolv samt fogade med makadam, handkomprimerade.

Därefter vek vi tillbaka geoduken över stengolvet in mot postament och lade 0-32 bärlager på duken och jämnade av för att få lut in ifrån och ut samt markvibrerade bärlagerytan.

Förberedde återplacering av milstolpe med inmätning av centrum på postamentet, lade två platta stenar som grund i makadambädden och gjorde i ordning lyftanordningen för en förflyttning och ett säkert lyft. Vi återplacerade milstolpen, centrerade och riktade in den i postamentet tillsammans med stenkonservator Nils Klahr, kopplade bort grävmaskinen. Kilade fast stolpen under mot liggande platta stenar medans en person höll stolpen i rätt läge. Förstärkte och kilade lager på lager mot stolpe och postamentstenar. Låste stolpen ytterligare med kilar och skärv, fogade och jämnade av med makadam mot stolpen.

Skift 7 och avtäckningen lades färdigt med enbart befintliga stenar, enligt tidigare metod. Avtäckning lades in mot stolpen med ett lut inne från och ut, samt kilade färdigt postamentets utsida.

Arbetsområdena och ytan runt nya postamentet täcks med matjord, och gräsfrön krattas ner samt bultades. Färdigt postament är ca:1,3 x 1,3 m i sidor, 0,5 m över mark mot väg och 0,9 m mot dike.

Milstolpen är ca: 0,82 m över avtäckning och 0,36 m fast förankrad ner i postamentet.

Milstolpen, Rödene 1:1 är redo för framtiden!

Med vänliga hälsningar

Kallmurare Anders Axengren

Gällstad 2025-06-07

Fotodokumentation Rödene 1:1

Milstolpe och postament före åtgärd. Foto Anders Axengren februari 2025

Före åtgärd. Foto Nils Klahr maj 2025

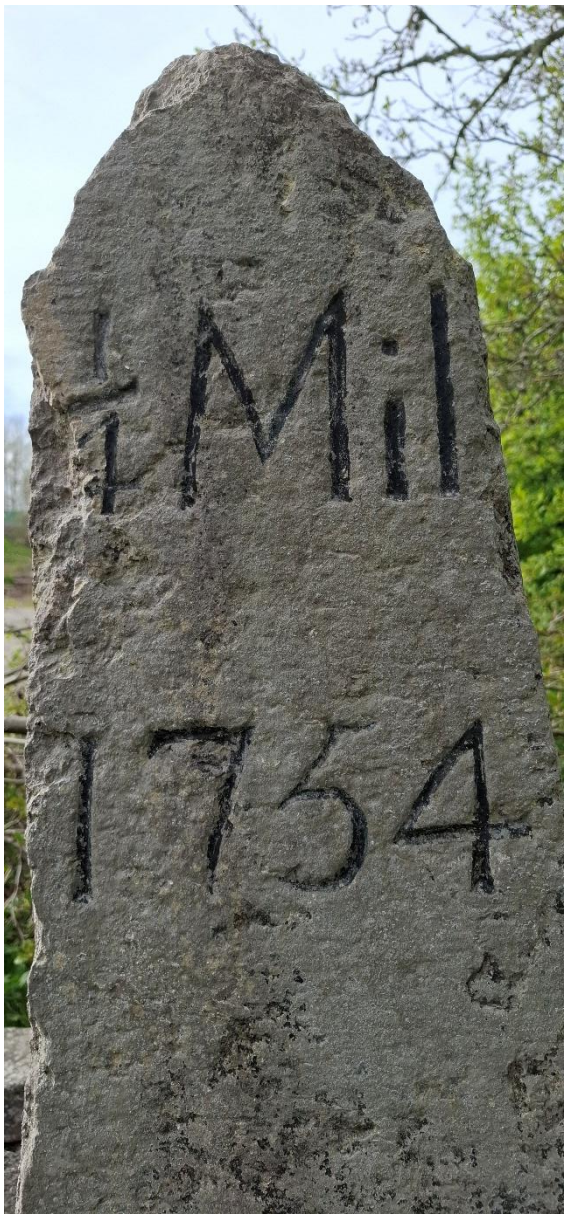

Före åtgärd. Foto Nils Klahr maj 2025

Före åtgärd. Foto Nils Klahr maj 2025

Rengöring, limning och lagning. Foto Nils Klahr maj 2025

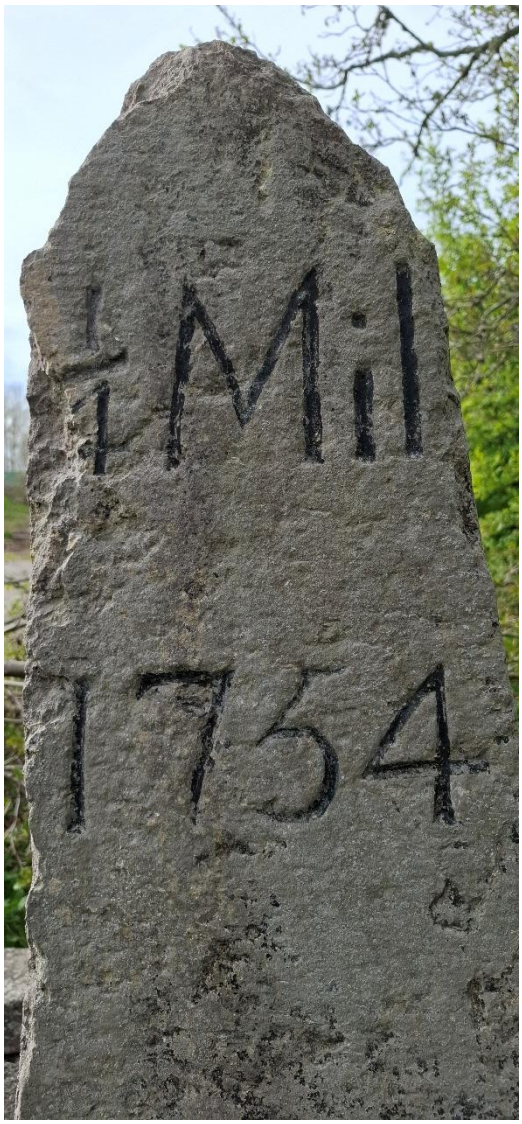

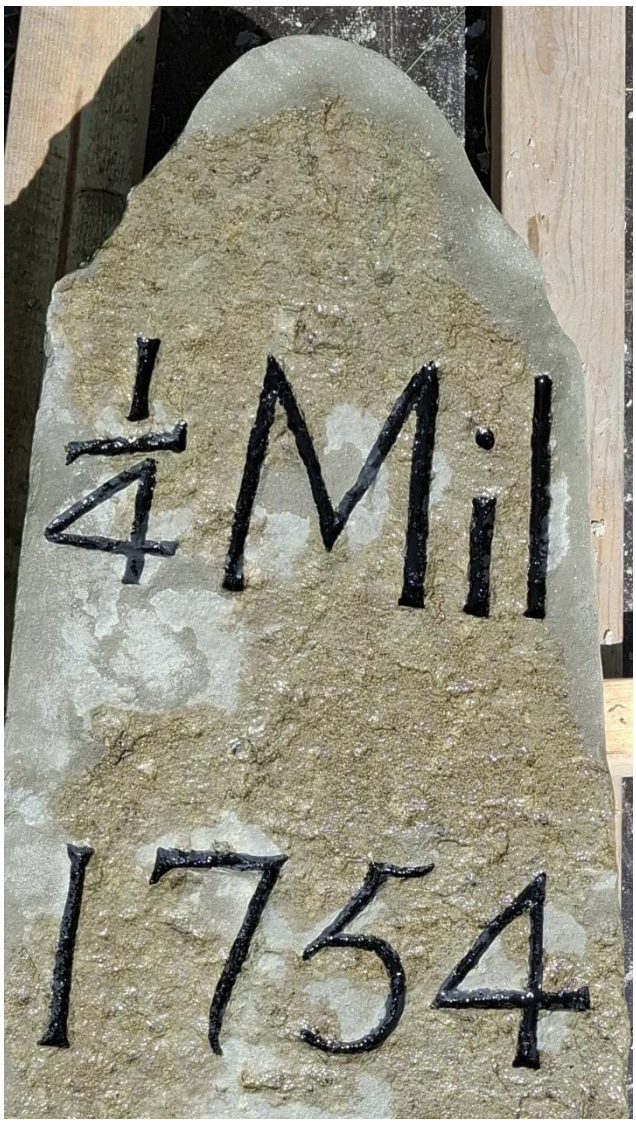

Stolpen under pågående konservering. Foto Nils Klahr maj 2025

Stolpen lyfts ur det gamla postamentet. Foto Anders Axengren maj 2025

Den nya placeringen förbereds. Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Anders Axengren maj 2025

Foto Nils Klahr maj 2025

Stolpe och postament efter åtgärd. Foto Anders Axengren maj 2025

Stolpe och postament efter åtgärd. Foto Anders Axengren maj 2025

Stolpe och postament efter åtgärd. Foto Anders Axengren maj 2025